



הבטחת רבינו,
מי שישתדל
בהדפסת
ספריו יהיה
לו מחובר
למליץ

הארי החדש

פנינים נפלאים מתורתו של

המהר"א"ל צינץ

הגאון הפיאריה לייב צינץ זי"ע מפלאצק

גיליון ש"פ, פרשת ואתחנן - נחמו תשפ"ו

מכון להוצאה חרשה ומפוארת
של ספרי מהר"א"ל צינץ זי"ע

ת.ד. 3498 אשדוד 77134
טל': 08-8648989
פקס: 08-8648686
tzintz@tzintz.org



הברכה המשולשת - לזכות לראות זה את זה

והודעתם לבניך ולבני בניך וגו' (ד, ט).

אמר רבותינו (בבא מציעא פה, א): "אמר ר' פרנך אמר ר' יוחנן: כל שהוא תלמיד חכם, ובנו תלמיד חכם, ובן בנו תלמיד חכם - שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם." ובתוספות (כתובות סב, ב) ביארו, כי הבטחה זו לא נאמרה אלא בזמן שראו שלשת הדורות זה את זה.

לכן בירכנו משה רבינו: "והודעתם לבניך ולבני בניך" - אתם עצמכם תזכו להודיע וללמד את בניכם ובני בניכם, אזי מובטח לכם כי החוט המשולש לא במהרה ינתק.

(מלא העומר)

משל נפלא איך מגיעים למדריגה שהיצר הרע מסייע לעבודת ה'

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך וגו' (ו, ה).

דרשו חז"ל (ברכות נד, א) על הפסוק "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך" - בשני יציריך, ביצר טוב ויצר הרע. ויש לתמוה: הכיצד ניתן לעבוד את הקב"ה עם יצר הרע?

יש להשיב בדרך משל, לאדון נכבד שאת בנו חביבו שלח לארץ רחוקה

פניני דרוש

סוד הנחמה הכפולה - משכר העונש לייסורי אהבה

ואם כן, זה שכבר נפרעו ממנו "כדי רשעתו במספר", ושב אח"כ בתשובה שהיה בה כדאי להגין עליו - ראוי לתת לו משנה שכרו שהרי כבר נענש למרות שהתשובה הייתה ראיה להגין עליו, ויש לו בנוסף גם שכר התשובה עצמה.

ובזה י"ל פירוש הכתוב (איכה א'): "חטא חטאך ירושלם על פן לנידה היתה כל מכפדיה הזילה כי ראו ערנותה גם היא נאנקה ותשכ אחר". כלומר, לפי שחטאו בכפלים, אין תוחלת שישובו מעצמן וינצלו, ע"כ "לנדה היתה" ונגזר שבעים שנה גלות. ואולם התועלת הייתה שאחר שראו שנענשו, התבאר להם חטאם, וע"כ כך "גם היא נאנחה ותשב אחר" - עשו תשובה וחזרו מדרכם הרעה.

ומובן שפיר המדרש: "חטאו בכפלים" - ולזאת לא האריך להם, כי נעשה להם כהיתר. ואחר ש"לקו בכפלים" - התבאר להם כובד עונם, וכשנגאלין אין נגאלין אלא בתשובה. לכן "מתנחמין בכפלים" - שכיון שעשו תשובה, למפרע אין ראוי להם המכות אשר לקו, וניתן להם שכר על התשובה ובנוסף שכר על זה שלקו כפלים. כי התשובה מהפכת היסורין ליסורין של אהבה להרבות שכר, ולזאת מתנחמים בכפלים! והוא "נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם". כי בירושלמי (מכות פ"ב הל"ו) מובא: שאלו למדת הדין הנפש החוטאת במה תתכפר? השיב: חטאים תרדף רעה (ר"ל יסורין). ולכן, אחר שילקו בחטאותם ולקו בכפלים ויצאו חובת מדת הדין, אף מדת הדין תסכים לנחמה (שהרי מצד מדת הדין לא מועלת תשובה אלא צריכים יסורין). לכן מתנחמים בכפלים, הן מצד מדת הדין והן מצד מדת הרחמים, ולכן נאמר "יאמר אלקיכם" דייקא.

(קומץ המנחה - דרוש יא לשבת נחמו)

נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם (הפטורה - ישעיה מ, א).

במדרש (ילק"ש ישעיה תמ"ה) "חטאו בכפלים ולקו בכפלים ומתנחמים בכפלים". "חטאו בכפלים" - חטא חטאה ירושלים, "ולקו בכפלים" - כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאותיה, "ומתנחמים בכפלים" - "נחמו נחמו".

וצריך ביאור. ויראה לפרש ע"פ מה דאיתא ביומא (פה, ב): האומר "אחטא ואשוב, אחטא ואשוב" - אין מספיקין בידו לעשות תשובה. ופריך: למה ליה למימר "אחטא ואשוב" תרי זימני? ומשני: כדבר הונא, העובר עבירה ושנה בו, הותרה לו. ומקשה: הותרה ס"ד? אלא נעשה לו כהיתר, ע"ש. וכיון שנעשה לו כהיתר, ממילא אין עושה תשובה מעצמו.

אך מ"מ י"ל ע"פ משכ"ס ספרי מוסר, ד"אין מספיקין בידו" אין הכוונה לנעול שערי תשובה, כי אין לך דבר שעומד בפני התשובה; אלא כיון שבכל יום בת קול יוצאת "שובו בנים שובבים", מי שגברו חטאיו אין מעוררין אותו מן השמים. מ"מ אם מתעורר מעצמו - אין שערי תשובה ננעלים בפניו.

ואני אומר להוסיף בזה: בודאי רחמיו ית' להאריך אפו לרשעים פן ישובו, ולא לנקותם מיד מפשעיהם ע"י יסורים. אכן, מי ששנה בחטא ונעשה לו כהיתר, אין מאריכין לו אף, ונפרעין ממנו מיד על חטאותיו. ואם כן, אחר שראוה שנפרעו ממנו, מזה מתעורר לבו - כי יודע ש"לא חשיד קב"ה למעבד דינא בלא דינא", מתוך כך יראה וישוב.

והנה, התשובה ומעשים טובים מגינים בעד הפורעניות. אולם מי שכבר נפרעו ממנו ורק אח"כ שב בתשובה שלימה - הרי אמרו חז"ל גדולה תשובה שזדונות נעשים כזכיות (מאבה), כי מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה.

חדש!

ניתן לשמוע בכל שבוע דבר תורה מרבנו המהר"א"ל צינץ על פרשת השבוע,

מפי המשפיע הרב הגאון רבי ברוך שוורץ שליט"א 08-8648989 שלוחה 5 מרבני המכון ומו"ץ באוצר הפוסקים

פניני המהרא"ל על פרקי אבות

- פרק ד' -

השורש של "מצווה גוררת מצווה"

מצווה גוררת מצווה, ועברה גוררת עברה. (אבות ד, ב)

ביאור העניין הוא, משום ש"מגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב". לכן, אם האדם זכאי על ידי שמקיים מצוות - מזכים אותו מן השמיים שיקיים מצוות נוספות; ואם חלילה להיפך - הרי שמגלגלים חובה על ידי חייב, וגוררים אותו לעבירות נוספות.

טעם נפלא שהמקיים התורה מעוני סופה לקיימה מעושר

המקיים את התורה מעוני, סופו לקיימה מעשר; והמבטל את התורה מעשר, סופו לבטלה מעוני. (אבות ד, ט).

המקיים את התורה מעוני - ונסיון העוני אינו מעבירו על דעת קונו ואינו גורם לו לביטול תורה - הרי שלאדם כזה היצר הרע משתדל שיבטלו ממנו את נסיון העוני, כדי שלא יגדילו את שכרו על עמידתו בנסיון למרות הקושי שבעוני.

ולהיפך, זה שמבטל את התורה מעושר - שהרי לעיתים השטן מקטרג על האדם שיתנו לו עשירות כדי שיוכל להכשילו בנסיון העושר - אדם כזה סופו לבטלה אף מעוני. כי אחרי שלא עמד בנסיון העושר ונפל ברשתו של היצר הרע, הרי שאף אם תינטל ממנו העשירות, סופו לבטל את התורה מעוני, כי כבר נלכד בידי יצר הרע.

ללמוד מהיצר הרע איך לעבוד את ה'

העולם הזה דומה לפרודור בפני העולם הבא; התקן עצמך בפרודור, כדי שתתקנס לטרקלין. (אבות ד, טז)

אמר התנא "התקן עצמך בפרודור" - כפי שבעולם הזה אתה מתקן ודואג לסדר את כל ענייניך על הצד היותר טוב, כדי שהכול ילך כשורה, באותה מידה עליך לנהוג "כדי שתתקנס לטרקלין" - באותם דברים הנעשים לצורך קניין השלמות הנצחית.

כלומר, צריך האדם לראות להתגבר על כל פיתויי היצר הרע המונע את האדם מקיום המצוות, ולחשוב: כפי שהיה מחפש כל תחבולה שלא להנזק בענייניו הגשמיים, כך עליו לנהוג בחפצי שמים. שהרי דברים קל וחומר: ומה בשביל אסיפת הון ועושר בעולם הזה שהוא זמני, האדם עושה כל מיני תחבולות ועצות - בשביל קיבוץ זכויות לעולם הבא שהוא נצחי, לא כל שכן?

כך מתבארת דרשת הגמרא על הפסוק "וְאֶהְבֶּתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ" (דברים ו, ה), ודרשו (ברכות נד, א): "בכל לבבך" - בשני יצריך, היצר הטוב ויצר הרע. כלומר, על האדם לעבוד את בוראו גם בשיטותיו של היצר הרע, כשם שהיצר מפתה לדאוג לכל השלמות בענייני העולם הזה, כך עליו לעשות בענייני המצוות.

יסורים תחילתם מרים וסופם אור גדול

יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה. (אבות ד, יז)

כידוע, יש שהקב"ה נותן להם את עונשם בעולם הזה, כדי למרקם בייסורים, ועל ידי כך יזכו לקבל שכר שלם לעולם הבא. לעיתים קורה שהרשע מחליט לשוב בתשובה שלמה, והנה במשך הזמן עושים עמו טובה מן השמים, ומשלמים לו בעולם הזה על עבירותיו בייסורים קשים ומרים כדי למרק את חטאיו.

אותו אדם, לכאורה עשיית התשובה שהוא עושה עומדת בעוכריו, כי הוא מפסיק להנות מן העולם - שעליו עמל רבות לפני שהחליט לשוב בתשובה - ואולי הוא עלול להתחרט על עשיית התשובה.

לאדם זה אומרת התורה: "ומיכר לא תמכרנה בכסף, לא תתעמר בה תחת אשר עניתה" (דברים כא, יד). 'כסף' - מלשון 'כיסופין', השתוקקות לתאוות העולם הזה. ולו אומרים: אל תוותר על אשר כבר שבת בתשובה, כיון ש'ענינו' (תחת אשר עניתה) ומשום שאתה כוסף לתאוות העולם - אלא כדאי לך לסבול את הייסורים, שתחילתם מרים וסופם אור גדול.

פניני ישועות

תשעה חודשים לאחר התרומה נולדה הבת למזל טוב!

הצדיק עבור ישועתה של אחותו. התשובה מן השמיים לא איחרה לבוא, והיא הגיעה בצורה המדויקת והמרגשת ביותר שיכולה להיות. ההשגחה הפרטית הייתה גלויה לעין כל: תשעה חודשים בדיוק לאחר אותו יום שבו הרים האח את התרומה, התמלא ביתה של האחות באור גדול ובשמחה עצומה, כאשר היא חבקה בשעה טובה ומוצלחת בת בריאה ושלמה למזל טוב!

"זו הייתה ישועה גלויה שחיכינו לה כל כך הרבה זמן", משתפים במשפחת ב. בהודיה עמוקה. "לראות איך זכות התורה והצדיק פועלת את פעולתה בדיוק של תשעה חודשים - זה פשוט פלא עצום שנותן כוח ואמונה לכל מי שזקוק לישועה".

קשר בין אחים הוא קשר עמוק, וכאשר אח אחד סובל, המשפחה כולה כואבת יחד איתו. כך הרגיש הרב ב. מעיר המקובלים צפת, שחוה מקרוב את ציפייתה של אחותו היקרה. במשך כמה שנים ארוכות היא המתנה, התפללה וייחלה לזכות שוב לפרי בטן ולהרחיב את גבולות המשפחה. שנות ההמתנה הארוכות היו מלוות בדמעות ובתקווה, בעוד בני המשפחה כולה משתתפים בצערה ומייחלים יחד עמה לישועה.

האח המסור החליט שהוא לא מוכן לשבת בחיבוק ידיים. כשהגיעה לאוזניו הבשורה על סוגלתו הנדירה של רבנו המהרא"ל צינץ זי"ע לעמוד כמליץ יושר עבור המחזיקים בהדפסת ספריו, הוא מיהר לעשות מעשה. הוא פנה למשרדי המכון הריים תרומה נכבדה וביקש במפורש להקדיש את זכות הפצת תורת

ניתן להזמין חינם את ספרי רבנו לבתי מדרש וישיבות

08-864-89-89

ארה"ב: 718-2592395

להשתתפות בהדפסת הספרים לקיום
צוואתו של הגאון זי"ע ולזכות בהבטחתו